

عکاسی و خاطره

دیوید بیت، آنت کون، خوزه ون دایک، پائول سیدلر و لانسکو
الهام پیامنی، یوسف زینال زاده

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآور: جستارهایی در عکاسی و خاطره/گردآوری و ترجمه الهام پیامنی، یوسف زینال زاده.

سرشناسه: پیامنی، الهام، ۱۳۶۷، گردآورنده، مترجم ●● شابک: ۹۷۸۶۲۲۶۶۲۴۳۴۳

یادداشت: کتاب حاضر گردآوری و ترجمه از منابع مختلف است. ●● یادداشت: کتابنامه

نویسندگان: David Bate, Annette Kuhn, Patricia Prieto Blanco, Jose Van Dijck

مشخصات نشر: تهران: کتاب پرگار، ۱۴۰۱ ●● مشخصات ظاهری: ۱۶۴ ص.

موضوع: عکاسی از خانواده Family photography

موضوع: عکاسی - روش‌های رقمی Photography-Digital techniques

شناسه افزوده: زینال زاده، یوسف، ۱۳۴۰، گردآورنده، مترجم

شناسه افزوده: بیت، دیوید، ۱۹۵۶ م. Bate, David

رده‌بندی دیویی: ۷۷۸/۹۲ ●● رده‌بندی کنگره: TR ۵۷۵

شماره کتابشناسی ملی: ۹۱۰۹۹۴۸ ●● وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا

www.ketab.ir

جستارهایی در عکاسی و خاطره

نویسندگان: دیوید بیت، آنت کون، خوزه ون دایک، پاتریشیا پریتوبلانکو
مترجمین: الهام پیامنی، یوسف زینال زاده (عضو هیات علمی دانشگاه تهران)
ناشر: کتاب پرگار •• نوبت چاپ: اول ۱۴۰۱ •• شمارگان: ۵۰۰ نسخه
صفحه آرای: کوروش شبگرد •• طراحی جلد: نسیم برجیان •• مدیر تولید: آرش کمالی

شابک: ۹۷۸۶۲۲۶۶۲۴۳۴۳

مرکز توزیع: کتاب پرگار ۰۹۱۲۵۳۴۷۸۴۵ - ۰۲۱۶۶۹۶۲۴۳۲

فروشگاه اینترنتی: www.pargarbook.com

نویسندگان

دیوید بیت مفسر عکس در دانشگاه وست مینستر لندن است. او استاد دوره کارشناسی ارشد مطالعات عکاسی، هنرمند و نویسنده است. نوشته‌های او در بسیاری از نشریات و مجلات منتشر شده است. دو کتاب او عبارتند از: عکاسی و سورئالیسم، عکاسی: مفاهیم کلیدی که به فارسی برگردانده شده است.

خوزه ون دایک نویسنده و استاد برجسته رسانه و جامعه دیجیتال در دانشگاه اوترخت هلند است. او نویسنده ده‌ها کتاب و مقالات و سخنرانی‌ها در میانجی در عصر دیجیتال است که فصل دوم آن در این کتاب ترجمه شده است. او در سال‌های ۱۸-۲۰۱۵ بعنوان اولین زن به ریاست آکادمی سلطنتی هنر و علوم هلند درآمد. همچنین در سال ۲۰۲۱ جایزه اسپینوزا، بالاترین جایزه علمی در هلند را دریافت کرد.

پاتریشیا پریٹو بلانکو، دکتر، مدرس ارشد در دانشکده رسانه، دانشگاه برایتون است. با این حال، او ترجیح می‌دهد به عنوان یک متفکر انتقادی شناخته شود. زمینه‌های تحقیقاتی او عبارتند از: عکاسی، میانجیگری در امور روزمره و مهاجرت.

آنت فریدا کوهن، نویسنده، مورخ فرهنگی، مربی، محقق، ویراستار و فمینیست انگلیسی است. وی به خاطر کار در مطالعات فیلم، فرهنگ بصری، تاریخ فیلم و حافظه فرهنگی شهرت دارد. وی استاد و پژوهشگر مطالعات فیلم در دانشگاه کوئین مری لندن است عضو آکادمی بریتانیا و عضو آکادمی اروپا است. انتشارات مربوط به حافظه فرهنگی عبارتند از: جادوی روزمره: سینما و حافظه فرهنگی (۲۰۰۲). اسرار خانواده که برخی از آنها به فارسی ترجمه شده است. در حال حاضر محقق پروژه «حافظه سینما و آرشیو دیجیتال» در موسسه AHRC است.

فهرست مطالب

پیش گفتار ۹

حافظه‌ی عکاسی ۱۱

حافظه‌ی جمعی ۱۹

فرابایگانی تالیوت ۲۶

حافظه‌ی مصنوعی ۲۹

ردپای یادآوری خاطره ۳۰

عکاسی و حافظه‌ی فرهنگی: کاوشی روش‌شناختی ۴۵

عکاسی خانوادگی به مثابه‌ی گفتگووار ۷۷

ابزاری برای تعریف عکاسی خانوادگی ۸۲

چگونگی رویکرد عکاسی خانوادگی ۸۶

ارتباط کلامی و نوشتاری در عکاسی خانواده ۹۶

عکاسی خانوادگی و ارتباط سخنوار ۱۰۲

چشم‌انداز ۱۰۵

مسئله حافظه در عصر دیجیتال ۱۱۱

خاطره تجسم یافته ۱۱۷

حافظه فعال ۱۲۷

خاطره نهفته ۱۳۳

دیجیتالی شدن خاطرات شخصی ۱۳۸

اشیاء حافظه‌ی دیجیتال و فناوری‌های رسانه‌ای ۱۴۵

دیجیتالی شدن فرهنگ ۱۴۸

پیش‌گفتار

هدف این کتاب آن است که جای خالی یک کتاب مقدماتی خوب و منسجم در مورد مسائل نظری عکاسی خانوادگی را پر کند.

این کتاب شامل چهار جستار متفاوت از موضوعات مرتبط با عکاسی و خاطره است. گردآوری این چهار جستار به کوشش مترجمان از چهار پژوهشگر برتر این حوزه که هریک به جنبه متفاوتی از نسبت عکاسی با خاطره می‌پردازد. در گفتار اول دیوید بیت به سهم ویژه‌ای که اختراع عکاسی در پیوند با حافظه و تاریخ داشته است، می‌پردازد و سهمی که عکاسی بر حافظه و فرهنگ بشر و تأثیری که بر شکل‌گیری حافظه فردی و جمعی گذاشته است.

مقاله دوم نیز در امتداد پیوند عکاسی با خاطره و با توجه به اهمیت ویژه عکس‌های شخصی و خانوادگی در حافظه‌ی فرهنگی و بازگسترن روش کار خاطره با عکس‌ها، روشی ویژه برای فهم کاربردهای اجتماعی و فرهنگی خاطره دست می‌دهد. آنت کوهن با مطالعه موردی یک عکس، واکاوی اشکال و کاربردهای «عکاسی روزمره» و چگونگی شکل‌گیری آن‌ها را در تولید فرهنگی و اجتماعی حافظه ساماندهی، گسترش و مورد پرسش قرار می‌دهد.

پاتریشیا بلانکو به چگونگی جمع‌آوری یک آرشیو خانوادگی و تبیین عملکرد دریافت آن می‌پردازد که در میان الگوی نوشتاری کتاب مقدس و سازوکار بیان روایت در نوسان است. ویژگی‌های رسانه «عکاسی خانوادگی» از طریق کارکرد برقراری ارتباط گفتگووار و شناسایی روش مناسب برای تجزیه و تحلیل آن، موضوعات مورد بحث

در این مقاله هستند. بلانکو با پیش کشیدن سوالاتی راجع به ماهیت عکس‌های دیجیتال، بستر ذخیره‌سازی و نحوه به اشتراک‌گذاری آنها شبیهاتی راجع به ویژگی استنادی عکس‌های خانوادگی مطرح می‌کند. برای پاسخ به چنین شبیهاتی به نوشته‌های اخیر خوزه ون دایک از نویسندگان مطرح این حوزه رجوع کرده‌ایم. ون دایک به سوالات اساسی راجع به ماهیت و محل قرارگیری خاطره پاسخ می‌دهد و پرسش‌هایی راجع به تولید خاطره در عصر دیجیتال و اینکه چگونه دیجیتالی شدن چیزهایی که خاطره از آن ساخته شده را تغییر می‌دهد. آیا دیجیتالی شدن «ماهیت» نقشه‌های مغز ما را تغییر خواهد داد؟ آیا بر وضعیت معرفت‌شناختی یا هستی‌شناختی اشیاء رسانه تأثیر می‌گذارد؟ یا شیوه‌ها و اشکال فرهنگی را که از طریق آنها یاد و خاطره گذشته‌مان را شکل می‌دهیم، تغییر می‌دهد؟ وی تبیین می‌کند که دیجیتالی شدن یک استت خود مغز را تغییر دهد. دیجیتالی شدن نه تنها در زمینه اشیای خاطره‌انگیز و فضای‌هایی که برای ایجاد آن‌ها به کاری می‌بریم، بلکه همچنین با توجه به درک ما نسبت به مفاهیم خاطره و تجربه، مفاهیم معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی مهمی را دستخوش تغییر می‌کند.